

BEL KAUFMAN

Allakäigutrepist üles

Inglise keelest tõlkinud
Henno Rajandi

„Loomingu Raamatukogu kuldsari“
SA Kultuurileht

Tõlgitud väljaandest:

Bel Kaufman
Up the Down Staircase
An Avon Book
New York 1966

Redigeeritud trükk väljaandest:

Bel Kaufman, „Allakäigutrepist üles“
Inglise keelest keelest tõlkinud Henno Rajandi
Loomingu Raamatukogu, 1968, nr 47–50
Tallinn, Perioodika

Toimetanud ja korrektuuri lugenud Katrin Kern
Kujundanud Maris Kaskmann

© Bel Kaufman, 1964, 1988, 1991, 2012

© Kõik õigused kaitstud, sealhulgas õigus tervikteost või selle osa mis tahes vormis reprodutseerida. Ühtki osa sellest raamatust ei tohi kasutada tehisaru tehnoloogiate või süsteemide treenimiseks. Teose kasutamine teksti- ja andmekaeveks ei ole lubatud (Euroopa Liidu direktiiv 2019/790, artikkel 4 lõige 3).

Kirjastamisloa on andnud Vintage Books, mis on The Knopf Doubleday Groupi ja Penguin Random House, LLC allüksus.

© Tõlge. Henno Rajandi pärijad ja Loomingu Raamatukogu, 2025

© Kaanefoto. Bel Kaufman Estate

Trükinud Pakett

ISSN 2674-4678 (trükis)

ISSN 2674-4686 (epub)

ISBN 978-9916-755-62-4 (trükis)

ISBN 978-9916-755-63-1 (epub)

I OSA

1. TERVIST, ÕPS!

Tervist, õps!

Vaata aga! See on õpetaja või?

Kes see on?

Kas see on 304? Kas teie olete härra Barringer?

Ei, mina olen preili Barrett.

Minul pidi olema härra Barringer.

Mina olen preili Barrett.

Kas teie olete õpetaja? Nii noor?

Täitsa kenakene, mis! Õps, kas te võtate mind oma klassi?

Palun ärge seiske ukse peal. Tulge sisse.

Tere õhtust; preili Barnet.

Preili Barrett. Minu nimi on tahvlil. Tere hommikust.

Mis! Eit klassijuhatajaks!

Õps, tahate, ma virutan talle?

Kas praegu on klassijuhatajatund?

Jah. Istuge, palun.

Mina ei ole teie klassist.

Kas te jääte meile poolaasta lõpuni? Kas te olete päris õpetaja või asendaja?

Toole ei jätku!

Istuge, kuhu saate.

Kuhu me istume?

Kas see on 309?

Keegi on pääsmiku pihta pannud. Paluks pääsmikku.

Kuidas teie nimi on?

Minu nimi on tahvlil.

Ma ei saa teie käekirjast aru.

Laske mind kooliõe juurde. Ma suren.

Ärge uskuge teda. Midagi ta ei sure.

Kas ma võin minna kantseleisse pliiatsit teritama?

Kas te kulid jätate õpetaja ükskord rahule või ei?

Kas võib radiaatori peale istuda? Minevaasta istusime.

Tervist! Kas teie olete klassijuhataja?
Möla maha! Kas te ei näe, et õpetaja tahab midagi öelda!
Palun istuge. Ma tahaksin...
Ohoo! Kell käis!
Miks proua Singerit enam ei ole? Minevaasta oli see tema klass.
Millal me koju saame?
Esimest päeva koolis, aga juba tahab koju!
See kell helises tundi. Palun kas te ei...
Kas ma tohin jooma minna?
Tahate, ma teen teile nimekirja?
Mis klass see on?
*See on 304. Minu nimi on tahvlil: preili Barrett. Ma jään teie klassi-
juhatajaks poolaasta lõpuni ja loodetavasti näen mõnda teie hulgast oma
inglise keele tundides. Nii. Keegi on kord öelnud, et esimesed muljed...*
Inglise keel! Arvata oli!
Kellel seda vaja on!
Kas te kodutöid ka annate?
*Öeldakse, et esimesed muljed on kõige püsivamad. Millel rajanevad
meie esimesed... Jah? Kas teie olete siit klassist?*
Ei. Härra McHabe kutsub Ferone'i otsekohe enda juurde.
Kes?
McHabe.
Keda ta kutsub?
Joe Ferone'i.
Kas Joe Ferone on siin?
Ferone? See oleks alles ime!
Kui tuju on, siis ta vahel ikka käib ka.
Palun pange aknavõti käest. Nagu me kõik teame, on esimene mulje... Jah?
Kas see on 304?
Jah. Te olete hiljaks jäänud.
Ei, ma puudun.
Puudute?
Ma puudusin terve eelmise poolaasta.
Hea küll. Istuge.
Ma ei saa. Ma olen väljalangeja. Teilt palutakse siia lehele möödu-
nud aasta raamatute kohta allkirja.
Kas teil on laenutatud raamatuid tagasi viimata?

Mina ei ole mustas nimekirjas. Musta nimekirja leht on kollane.

Mul on, nagu näete, roheline!

Kas pääsmik on juba tagasi toodud?

Ära nügi!

Õpetaja, tema hakkas peale!

*Palun pange tähele! Ma kardan, et meil ei jää aega vestelda esimeste
muljete tähtsusest, nagu ma kavatsesin. Ma ei jõua enam...*

Kuulete, poisid, ta ei jõua enam!

Värsket õhku!

*...muud kui välja jagada teie Delaney kaardid. Teil tuleb need otsekohe
ära täita, seni kui mina kontrollin päeviku järgi kohalolijaid. Seis-
jad, võtke tagumise seina äärde, võite kirjutada seina najal. Kirjutage
tindiga ja trükitähtedega oma perekonnanimi, eesnimi, vanema nimi,
oma sünniaeg ja aadress, minu nimi – see on tahvlil – ja seesama veel
teist korda, ülevalt alla. Mina teen klassiplaani Delaney raamatusse.
Kas küsimusi on?*

Tindiga või pliiatsiga?

Mul ei ole tinti, kas ma võin pliiatsiga kirjutada? Kes laenab pliiatsit?

Ma ei mäleta, millal ma sündisin.

Ärge pange teda tähele, ta on meie klassi tola.

Trüki- või kirjatähtedega?

Millal on söögivahetund?

Mina ei oska ülevalt alla kirjutada.

Ha-ha! Teda ei jõua ära naerda!

Milleks teil minu aadressi tarvis on? Mu isa ei saa niikuinii kooli
tulla.

Keegi on mu pastaka ära tõstnud!

Ma ei saa kirjutada, prillid on kadunud.

Kas me jäämegi *radiaatori* peale istuma?

Ma ei tea oma aadressi. Me kolime.

Kuhu te kolite?

Ma ei tea.

Kus te elate?

Mitte kuskil elan.

Mitte kusagil ei ela. Teie, noormees, miks te hilinesite?

Ma ei olegi siit klassist. Ma olen härra Loomise klassist. Mu onu
käib teie klassis. Ta unustas võileiva maha. Säh, Tony, püüa!

Ärge loopige...! Jah, mis on?

Kas see on preili Singeri klass?

Jah. Ei. Enam ei ole.

Ega keegi siit ühte ketsi eelmisest aastast pole leidnud?

Õps, kas ma tohin kirjutada pliiatsiga?

Kas me peame täitma need kaardid kohe *praegu*?

Keegi on mu toolile nätsu kleepinud!

Kas eesnimi enne või perekonnanimi pärast?

Ma pean vetsu saama. Mul on selleks õigus. Kas meil on demokraatia või põle?

Pole. Mis nüüd jälle viga on?

Mul on pink klaasikilde täis. Aken on puru.

Palun ärge klaasikilde puutuge. Ja jätke katkine aken rahule. Sellest peab majandusjuhatajale teatama. Kas keegi...

Mina lähen!

Mina! Laske mina lähen! Majandusjuhataja on härra Grayson.

Ma tean, ta on all keldris!

Olgu, minge. Ütelge, et pakiline asi. Ja kes teie olete?

Vabandust, et ma hilinesin. Ma istusin kinni.

Kus?

Hilinejate toas. Kes hilineb, peab oma hilinemise seal ära istuma.

Hea küll, hea küll, istuge. See tähendab, seiske, seiske sinna, seina äärde.

Kas ma võin vanema asemel panna tädi?

Pange ema nimi.

Mul põle ema.

Pole. Sel juhul... tehke siis oma parema äratundmise järgi. Teie soov, preili?

Mind saadeti kantseleist. Lugege see klassile ette ja andke siia allkiri.

Palun tähelepanu. Palun teid, õpilased! Täna aktuse plaanis on muudatus. Kuulake hoolega:

PALUN JÄTTA TÄHELE PANEMATA VARASEMAD INSTRUKTSIOONID (TSIRKULAAR NR 3, PARAGRAHVID 5 JA 6) JA PIDADA KINNI JÄRGNEVAST:

TÄNA HOMMIKUL ON PIKEM KODUKLASSITUND, MIS LÕPEB TEISE TUNNI KESKEL. KÕIK X2 RÜHMAD ON KOHUSTATUD ILMUMA